

59 שנינו במשנה (לעיל ז): מניקה שדיה שעתה היינו עד שתמול וכו' /
60 את בנה. נתנה בנה למניקה, וכן אם גמלתו או שמת ואינה מניקה
61 עוד, רבי מאיר אומר מטמאה מעת לעת, וחכמים אומרים דיה
62 שעתה. הגמרא מביאה ברייתא בענין זה: תנו רבנן בברייתא, מניקה
63 שמת בנה בתוך עשרים וארבע חדשים מלידתו, הרי היא ככל
64 הנשים, ומטמאה למפרע מעת לעת ומפקדה לפקדה - או מהזמן
65 שמהבדיקה הקודמת, שכיון שפסקה מלהניק אינה מסולקת דמים.
66 לפיכך, כלומר כיון שההנקה היא הגורמת לסילוק הדמים, אם היתה
67 מניקתו והולכת ארבע או חמש שנים, כל אותו הזמן דיה שעתה,
68 דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אומרים, אף אם
69 פסקו מלהניק דיון שעתיך כל עשרים וארבע חדשים, שסילוק הדמים
70 אינו מחמת ההנקה, אלא מחמת צער הלידה הגורם שדמיה יסתלקו
71 עשרים וארבעה חודשים, ולכך אין חילוק אם התינוק חי או מת.
72 לפיכך, כלומר כיון שהלידה היא הגורמת לסילוק הדמים, אם היתה
73 מניקתו ארבע וחמש שנים, וראתה דם אחר עשרים וארבעה
74 חודשים מהלידה, מטמאה מעת לעת ומפקדה לפקדה כשאר
75 הנשים.
76 מבאר הגמרא: בשתמאץ לומר - כשתדקדק בדבריהם ותעמוד על
77 סוף דעתם, תמצא שלדברי רבי מאיר היא מסולקת דמים מפני
78 שהדם נדות שלה נעצר (נהיה עבור) מחמת הלידה ונעשה חלב,
79 ולכך כל זמן שהיא מניקה אין בה דם, ולדברי רבי יוסי ורבי יהודה
80 ורבי שמעון, סילוק הדמים הוא מחמת שמתוך צער הלידה אכרה
81 מתפרקו, ואין נפשה - דמה חוזרת עד עשרים וארבע חדשים.
82 מקשה הגמרא: לפיכך דרבי מאיר למה לי - מדוע כתבה הברייתא
83 בדברי רבי מאיר לפיכך אם היתה מניקתו והולכת ארבע או חמש
84 שנים דיה שעתה, הלא מכיון שאמר שאם פסקה מלהניק בתוך
85 עשרים וארבעה חודשים הרי היא ככל הנשים, מובן שסילוק הדמים
86 תלוי בהנקה, ופשוט שאף אם מניקה ארבע או חמש שנים היא
87 מסולקת דמים.
88 מתרצת הגמרא: מה שכתבה המשנה בדברי רבי מאיר לפיכך הוא
89 משום לפיכך דרבי יוסי.
90 ממשכבה הגמרא ומבארת: ולפיכך דרבי יוסי למה לי - מה הטעם
91 שהוצרכה המשנה להזכיר בדברי רבי יוסי הסובר שסילוק הדמים
92 תלוי בצער הלידה לפיכך אם היתה מניקתו ארבע וחמש שנים
93 מטמאה מעת לעת ומפקדה לפקדה, הלא פשוט הוא. מבאר
94 הגמרא: מהו דתימא - שמא תאמר, רבי יוסי תרתי אית ליה -
95 שרבי יוסי סובר את שתי הסברות, והיינו שלדעתו סילוק הדמים נגרם
96 גם מחמת צער הלידה וגם מחמת ההנקה, ובתוך עשרים וארבעה
97 חדשים היא מסולקת דמים מחמת שאבריה התפרקו אף אם פסקה
98 מלהניק, וכשמניקתו עד ארבע או חמש שנים, אף שדמיה חזרו לאחר
99 עשרים וארבעה חודשים, מכל מקום היא מסולקת דמים מחמת
100 שהדם נעבר ונעשה חלב, קא משמע לן - משמיעה דמים שאין
101 הדבר כן, אלא לרבי יוסי רק צער הלידה גורם לסילוק הדם, ולכן אף
102 אם ממשכבה להניק אחרי עשרים וארבעה חודשים מהלידה אינה
103 מסולקת דמים.
104 הגמרא מביאה ראייה מברייתא, שטעם המחלוקת הוא כמו שנתבאר:
105 תניא נמי הכי - שנינו כן גם בברייתא, דם נעצר ונעשה חלב, דברי
106 רבי מאיר, רבי יוסי אומר, אכרה מתפרקו ואין נפשה חוזרת
107 עליה עד עשרים וארבע חדשים.
108 הגמרא מבאר את המקור לדברי רבי מאיר: אמר רבי אלעאי, מאי
109 מעמא דרבי מאיר - מה טעמו של רבי מאיר הסובר שהדם נעבר
110 ונעשה חלב, כלומר מנין שכן הוא. דבתיב (איוב יד ד), 'מי יתן
111 טהור מטמא לא אחר', כלומר מי נוהג דבר טהור מדבר טמא, דהיינו
112 חלב מדם, וכי לא הקדוש ברוך הוא שהוא יחידו של עולם.
113 שואלת הגמרא: ורבנן, איך הם יפרשו את הפסוק. משיבה הגמרא:
114 אמר רבי יוחנן, לרבנן טהור מטמא זו שכבת זרע, שהוא טמא,
115 ואדם הנוצר ממנו טהור. ורבי אלעאי אומר, לרבנן טהור מטמא
116 אלו מי הקדש - מים שמעורב בהם אפר פרה אדומה שמוים אותם

1 שהרי דם הבא מחמת קושי - חבלי לידה, שהוא קמוץ ללידה, ולא
2 פסק הכאב עד הלידה, דתמא פהריה - התורה טיהרה אותו שלא
3 יחשב דם זיבה. ומכך שאנו אומרים שחשובה כילדת זובב, משמע
4 שלידת רוח אינה לידה ולכך הויבה אינה קושי הסמוך ללידה. ואם
5 כן אף היריון רוח אינו היריון, ומדוע אמרה הברייתא שדיה שעתה
6 בראיית שבהיריון זה, הרי כיון שלבסוף הפילה רוח, התברר שלא
7 היתה מסולקת דמים, יש לנו לטמא למפרע את כל הטהרות
8 שנתעסקה בהם בתוך מעת לעת.
9 מתרצת הגמרא: אמר רב פפי, לעולם לידת רוח אינה לידה, ולכך
10 אם אצווה צרי לידה שלשה ימים וראתה בהם דם ואחר כך לידה
11 רוח, הרי היא זבה, אבל הנח לטומאת מעת לעת, שהיא מדרבנן,
12 כלומר אל תקשה מכך שדיה שעתה ואינה כשאר נשים הטמאות
13 מעת לעת, שהרי כל טומאת מעת לעת היא מדרבנן, והקילו שלענן
14 זה רוח יחשב כולה.
15 תירצו נוסף: רב פפא אמר, לעולם לידת רוח אינה לידה, ומכל מקום
16 אם לידה רוח דיה שעתה בראיות שבימי עיבורה, מפני דמיו הוא
17 מעמא - וכי אין הטעם שהמעוברת מסולקת דמים, אלא משום
18 דראשה כבד עליה ואכרה כבדי עליה מחמת חולי, והכא נמי -
19 וגם כאן, בהריון של רוח, ראשה ואכרה כבדי עליה, ולכך לענן
20 טומאת מעת לעת דינה כמעוברת שהיא מסולקת דמים.
21 הגמרא מביאה דין נוסף הנובע מכך שסילוק הדמים בזמן העיבור
22 תלוי בראשה ואבריה כבדים עליה: בעא מיניה - שאל רבי ירמיה
23 מרבי ירמיה, ומיד אחר כך הוכר עופרה, מהו - מה
24 דינה, בין דבעינא דחואי לא הוכר עופרה מטמא - האם כיון
25 שבשעה שראתה עדיין לא הוכר עובר מה מטמאה למפרע מעת לעת,
26 או דלמא בין דקמוץ לה חואי לא מטמא - או שמא כיון שראתה
27 סמוך לזמן הכרת העובר אינה מטמאה מעת לעת.
28 אמר ליה רבי זירא לרבי ירמיה, מיד הוא מעמא - וכי אין הטעם
29 שהמעוברת מסולקת דמים, אלא משום דראשה כבד עליה ואכרה
30 כבדי עליה, וזו שראתה מעט קודם להכרת עובריה, בעינא דחואי
31 - בזמן שראתה, אין ראשה כבד עליה ואין אכרה כבדי עליה,
32 ולכך אינה מסולקת דמים, ומטמאה למפרע מעת לעת.
33 הגמרא מביאה ספק נוסף: בעא מיניה ההוא סבא - שאל זקן אחד
34 מרבי יוחנן, הגיע עת וסתה בימי עופרה, כלומר הגיע זמן הוסת
35 שלה אחר שכבר הוכר עובריה, ולא ביקה, מהו - מה דינה. ומבאר
36 אותו זקן את צדדי הספק, קא מיבעיא לי אליבא דמאן דאמר -
37 הספק שלי הוא לדעת האומר וסתות דאורייתא - אותה בדיקה
38 שהצריכה לאשה לבדוק עצמה בשעת וסתה היא מן התורה,
39 שהלכה למשה מסיני היא שדם הוסת בא בזמנו, ואם בא יום הוסת
40 ולא בדקה אנו מחזיקים שהיא טמאה. מאי - מה דינה אם הגיע
41 וסתה אחר שהוכר עובריה ולא בדקה עצמה, האם בין דסתות
42 דאורייתא, בעיא - צריכה] בדיקה אף שהיא מעוברת, וכיון שלא
43 בדקה טמאה, או דלמא - או שמא, בין דמיה מסולקו, אם עבר
44 יום הוסת ולא בדקה, לא בעיא - אינה צריכה בדיקה, והיא טהורה
45 אף שלא בדקה.
46 אמר ליה רבי יוחנן לאותו זקן, תניתיה - שנינו זאת כבר במשנה
47 (לט.), רבי מאיר אומר, אם היתה כפחמא מחמת פחד מצור או
48 ליסטים, והגיע שעת וסתה, ולא בדיקה עצמה, מהו, שתיקה
49 מסלקת את הדמים. ומשמע דמטמא דאיבא חרה - הטעם
50 שטהורה הוא מפני שיש לה חרדה, והיא מסולקת דמים, הא ליבא
51 חרה - אבל אשה שאין לה חרדה, והגיע וסתה ולא בדיקה,
52 מטמאה. אלמא - מוכח שלדעת רבי מאיר וסתות דאורייתא, שאם
53 וסתות דרבנן היתה טהורה אף אם לא בדקה. ואף על פי כן, בין
54 דאיבא - שיש חרה, דמיה מסולקו, ולא בעיא - צריכה] בדיקה,
55 מוכח שאף לדעת האומר שוסתות דאורייתא, אם היא מסולקת דמים
56 אינה צריכה בדיקה, ואם לא בדקה טהורה. אם כן, הכא נמי - גם
57 כאן במעוברת, דמיה מסולקו ולכך לא בעיא בדיקה ואם לא
58 בדקה טהורה, אף לדעת האומר שוסתות דאורייתא.

המשך ביאור למס' נדה ליום רביעי עמ' א

1 על טמא מת לטהרו, שְׁהִמָּזָה אותם ומי שמוין אותם עָלְיוֹ, מְהוּר,
 2 וְנוֹגַע בהם מִמָּא.
 3 הגמרא מקשה על רבי אלעזר: וּמָזָה מי נדה מְהוּר, וְהִקְטִיב – והרי
 4 כתוב (במדבר יט כא) 'וּמָזָה מִי הַנֶּדֶה יִכְבֹּס בְּגָדָיו', והיינו שהוא
 5 טמא אף לענין שהבגדים שעליו נטמאו. מתרצת הגמרא: מָא' – מה
 6 הפירוש 'מָזָה' האמור בכתוב, נוֹגַע, שהנוגע במי נדה נטמא ומטמא
 7 בגדים, אבל המזה אינו נטמא. מקשה הגמרא: וְהִקְטִיב (והרי כתוב)
 8 'מָזָה' וְהִקְטִיב 'נוֹגַע', שבהמשך הפסוק (שם) נאמר 'וְהִנְגַע בְּמֵי הַנֶּדֶה
 9 יִטְמָא עַד הָעֶרֶב', ואם 'מזה' פירושו 'נוגע' מדוע הוצרך הכתוב
 10 להזכירו שתי פעמים. וְעוֹד קשה, שהרי לגבי מָזָה נאמר דָּבָעִי
 11 [שצריך] כְּבוֹס בגדים, ולגבי נוֹגַע לֹא נאמר דָּבָעִי [שצריך] כְּבוֹס
 12 בגדים, שלא נאמר בו אלא 'יִטְמָא עַד הָעֶרֶב', ואם כן לא יתכן לפרש
 13 ש'מזה' שנאמר בו שצריך לכבס את בגדיו הוא 'נוגע', שהרי הנוגע
 14 אינו צריך לכבס את בגדיו.
 15 ולכן מבארת הגמרא: אֵלָּא מָא' – מה הפירוש 'מָזָה', נוֹשָׂא,
 16 שהנושא מי נדה נטמא ומטמא בגדים, אבל המזה אינו נטמא. מקשה
 17 הגמרא: אם 'מזה' פירושו נושא, וְלִיִּבְתוּב – שיכתוב הפסוק בפירוש
 18 'נוֹשָׂא', ומדוע נאמר 'מזה'. מתרצת הגמרא: קָא מְשַׁמַּע לָן – הפסוק
 19 בא להשמיענו דְּעַד דְּרֵי בְּשִׁיעוֹר הוֹאָה – שאינו נטמא עד שישא
 20 מי נדה שיש בהם שיעור שיכולים להזות ממנו על הטמא.
 21 מקשה הגמרא: הִנִּיחָא לְמַאן דְּאָמַר (זבחים פ). שְׁהוֹאָה של מי נדה
 22 צְרִיכָה שִׁיעוֹר כדי לטהר, אֵלָּא לְמַאן דְּאָמַר שהזאה אין צְרִיכָה
 23 שִׁיעוֹר, מָא' אִיכָא לְמִימַר – מה יש לומר, הרי לדעתו אין לפרש

24 שנאמר בפסוק נושא בלשון 'מזה' להשמיענו שצריך שיעור, ואם כן
 25 מדוע לא נאמר בפירוש 'נושא'. מתרצת הגמרא: אֲפִילוּ לְמַאן דְּאָמַר
 26 שהזאה אִינָה צְרִיכָה שִׁיעוֹר, הִנֵּי מִלֵּי אַנְבָּא דְּנִבְרָא אִכְּל בְּמָנָא
 27 בְּעֵינָא שִׁיעוֹר – דברים אלו אינם אלא לגבי האדם, שאין שיעור
 28 לכמות מי החטאת שתגיע עליו בהזאה, אך בכלי שמטביל בו את
 29 גבעולי האזוב כדי להזות, צריך שיהיה בו שיעור. קְדָתָנָן במשנה
 30 (פרה פ"ב מ"ה). כְּמָה יְהִי כְּמִים וְיִהְיָ כְּהֵן כְּדֵי הוֹאָה, כְּדֵי שִׁימְבֹּל
 31 בו את רְאֵשֵׁי הַנְּבִעוּלָיִן של האזוב וְיִזָּה, כלומר שיהיה בהם שיעור
 32 שיוכל להטביל את האזוב טבילה שיוכל להתני ממנה על הטמא חוץ
 33 ממה שהאזוב עצמו בולע, ולא יהיה צריך לקנח ולנגב את הכלי
 34 באזוב לצורך ההזאה. וכיון שבכלי צריך שיעור, לכך אמרה התורה
 35 נושא בלשון 'מזה', ללמדנו שאין הנושא מי נדה נטמא עד שישא
 36 שיעור זה.
 37 מסיימת הגמרא: וְהִינּוּ – וזהו מה דְּאָמַר שְׁלֵמָה (קהלת ז כג),
 38 'אֲמַרְתִּי אֲחֻכְמָה, וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי', כלומר, הייתי סבור להחכים
 39 ולידע את הטעם מדוע המזה ומי שמוזים עליו טהורים, והנוגע טמא,
 40 ולא השגתי אותו.
 41 שנינו במשנה: אִיזוּ הִיא זְמַנָּה שְׂדִיָּה שְׁעָתָה, כֹּל שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ
 42 עֲזוּנוֹת שלא ראתה בהם דם [כְּמוֹךָ לְזִקְנָתָה]. הגמרא מבארת מהו
 43 'סמוך לזקנותה'. שואלת הגמרא: הִיכֵי דְּמִי – מהו הזמן הקרוי כְּמוֹךָ
 44 לְזִקְנָתָה. משיבה הגמרא: אָמַר רַב יְהוּדָה, כֹּל שֶׁחֲכָרוּתֶיהָ אוֹמְרוֹת
 45 עָלֶיהָ שלא בפניה, זְמַנָּה הִיא. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר,

59 שפחתה או הותירה מטמאה מעת לעת, אלא אפילו אם ראתה
 60 בהפלות שוות וקבעה וסת מטמאה מעת לעת.
 61 וְאִיבְעִית אִימָא - ואם תרצה תוכל ליישב, שיש למחוק תיבת
 62 'אפילו', וְהָכִי קְאָמַר - וכך כוונת הברייתא לומר, ראתה שלש
 63 פעמים בהפסקת שלש עונות מטמאה מעת לעת, וְלֹא אמרנו כן
 64 באופן שְׂבוּנָה ראיונית, אֲלֵא רַק באופן שְׂפִיחָתָה וְהוֹתִירָה, אֲבָל
 65 אִם בְּיוֹנָה ראיונית, קִבְּעָה לָהּ וְסָת לתשעים יום, וְדִיה שְׁעָתָה, וּמְנִי
 66 - וכדעת מי שנויה הברייתא, רַבִּי דוּסָא הָיָא, הַסּוֹבֵר שאשה שקבעה
 67 וסת דיה שעתה.
 68 שנינו במשנה (לעיל ז): רַבִּי אֲלֵיעוֹזֵר אָמַר, כָּל אִשָּׁה שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ
 69 וכו' שלש עונות שלא ראתה בהם דם, דיה שעתה, ואפילו אם אינה
 70 זקנה. אך לתנא קמא, רק בזקנה נאמר דין זה. הגמרא מביאה ברייתא
 71 בענין זה: תַּנְיָא בברייתא, אָמַר לָהֶם רַבִּי אֲלֵיעוֹזֵר לְחַכְמִים, מַעֲשֵׂה
 72 בְּרִיבָה - נערה אַחַת בְּהוֹתִילָהּ - (שם מקום), שֶׁהִפְסִיקָה מִלְרֵאוֹת דָּם
 73 שֶׁלֹּשׁ עֲזוּנוֹת, ואחר כך חזרה וראתה, וְכָא מַעֲשֵׂה לְפָנֵי חַכְמִים,
 74 וְאָמְרוּ, דִּיהָ שְׁעָתָה. וממעשה זה יש ראייה לדעתה, שכל אשה, בין
 75 זקנה ובין נערה, שלא ראתה שלש עונות, היא מסולקת דמים ואינה
 76 מטמאה מעת לעת. אָמְרוּ לוֹ חַכְמִים לְרַבִּי אֲלֵיעוֹזֵר, אִין שְׁעַת הִדְחַק
 77 רָאִיתָ. כלומר, מעשה זה היה בשעת הדחק, ולכן הורו לה שאינה
 78 מטמאה מעת לעת. ואין להביא ראייה משעת הדחק לשאר מקומות
 79 שאינם מעת הדחק, שכל אשה שלא ראתה שלש עונות אינה
 80 מטמאה מעת לעת.
 81 שואלת הגמרא: מָאִי - מה היא שְׁעַת הִדְחַק שהיתה באותו זמן.
 82 משיבה הגמרא: אִיבָא דְאָמְרִי - יש שאמר, שְׁנֵי בְצוּרַת הוּוּ - (היו),
 83 ואם היו מטמאים את הטהרות שנתעסקה בהם בתוך מעת לעת, היה
 84 הפסד מרובה. וְאִיבָא דְאָמְרִי - יש שאמר, מְהָרוֹת אִפְשִׁי לְעֵבְדָא
 85 - אותה נערה התעסקה בהרבה טהרות בתוך מעת לעת לראייתה,
 86 וְחִשּׁוּ - (וחששו) רַבְּנָן לְהַפְסֵד דְמְהָרוֹת, ולכן הקילו ואמרו שדיה
 87 שעתה.
 88 הגמרא מביאה ברייתא נוספת בענין זה: תַּנְיָא רַבְּנָן בברייתא, מַעֲשֵׂה
 89 בַּא לְפָנֵי רַבִּי בְנַעְרָה שִׁפְסָקָה מִלְרֵאוֹת שֶׁלֹּשׁ עֲזוּנוֹת ואחר כך שוב
 90 ראתה דם, וְעָשָׂה רַבִּי כְּשִׁטַּת רַבִּי אֲלֵיעוֹזֵר שְׂדִיה שעתה, וְטִיֵּר
 91 טהרות שעשתה בתוך מעת לעת לראייתה. לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר שֶׁלֹּא יֵפֵה
 92 עֵשֶׂה בְּמָה שְׁהוּרָה כְּרַבִּי אֲלֵיעוֹזֵר, אָמַר, כְּרִי - ראוי הוא רַבִּי אֲלֵיעוֹזֵר
 93 לְסַמּוֹד עָלָיו בְּשַׁעַת הִדְחַק.
 94 שואלת הגמרא: מָאִי - (מהו) לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר, כלומר, במה נזכר
 95 שמחמת כן שינה דעתו. אֵילִימָא - אם נאמר שהכוונה לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר
 96 דְאִין הִלְכָה בְּרַבִּי אֲלֵיעוֹזֵר אֲלָא בְּרַבְּנָן, אם כן בְּשַׁעַת הִדְחַק הִכִּי
 97 עָבִיד בְּנוֹתֵיהָ - איך עשה כרבי אליעזר בשעת הדחק ולא חזר בו,
 98 הרי במקום שנפסקה הלכה כרבים, אין עושים כיחיד כלל אפילו
 99 בשעת הדחק. משיבה הגמרא: אֲלָא עַל כְּרוּךְ צִירִךְ לומר רַבִּי אֲלֵיעוֹזֵר
 100 אִיתְמַר הִילְכְתָא לֹא כְּמַר וְלֹא כְּמַר - שלא נפסקה הלכה על כרבי
 101 אליעזר ולא כחכמים, ולכן לא חזר בו רבי, וּמָאִי - ולפי זה מה
 102 הכוונה לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר, הכוונה היא, לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר דְלֹאֵן יַחִיד פְּלִיג
 103 עָלֶיהָ אֲלָא רַבִּים פְּלִיגֵי עָלֶיהָ - לאחר שזכר רבי שלא יחיד חולק
 104 על רבי אליעזר אלא רבים חולקים עליו, ולא היה ראוי לפסוק כרבי
 105 אליעזר שהוא דעת יחיד, שהכלל הוא יחיד ורבים הלכה כרבים,
 106 ודעת היחיד בטלה, אָמַר, כְּרִי הוּא רַבִּי אֲלֵיעוֹזֵר לְסַמּוֹד עָלָיו בְּשַׁעַת
 107 הִדְחַק.
 108 הגמרא מביאה ברייתא בענין אשה שלא ראתה שלש עונות: תַּנְיָא
 109 רַבְּנָן בברייתא, תַּנּוּקְתָּ שְׁלֵא הִנֵּיעַ וּמִנָּה לְרֵאוֹת, כלומר שלא הגיעה
 110 לימי הנעורים שהיא ראויה לראות בהם דם, וְרָאִיתָ דָּם, פַּעַם
 111 רַאשׁוֹנָה שראתה, דִּיהָ שְׁעָתָה, פַּעַם שְׁנִיָּה, דִּיהָ שְׁעָתָה, אֲבָל
 112 כשראתה פעם שְׁלִישִׁית, הָרִי הִיא כְּכָל הַנְּשִׂימַם שֵׁינָן מִסּוּלְקוֹת
 113 דַּמִּים, וּמְטַמְאָה לִמְפַרְעָה מַעַת לַעַת וּמְפַקְדָה לְפַקְדָה. אם לאחר
 114 שראתה שלש פעמים אלו והוחזקה לראות דמים, עָבְרוּ עָלֶיהָ שֶׁלֹּשׁ
 115 עֲזוּנוֹת שֶׁלֹּשִׁים יוֹם שֶׁלֹּא רָאִיתָ בָהֶם, וְאִן רָאִיתָ דָּם, דִּיהָ שְׁעָתָה,
 116 מִפְּנֵי שֶׁהִיא נַעֲשִׂית בְּכַךְ מִסּוּלְקַת דַּמִּים. וְאִם עוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ שֶׁלֹּשׁ

1 כָּל שְׁקוּרִין לָהּ בַּפְּנִי 'אִמָּא אִמָּא' מחמת זקנותה, וְאִינָה בּוֹשָׁה בְּכַךְ.
 2 הגמרא מביאה מחלוקת בדברי רבי שמעון: רַבִּי יוֹרְא וְרַבִּי שְׁמוּאֵל
 3 בְּרַב יִצְחָק נַחֲלָקוּ בְּדַבְרֵיהוּ, חָד - אחד מהם אָמַר, שְׁכוּנוֹתוֹ כָּל
 4 שְׂאִינָה מְקַפְּדָת כשקוראים לה אמא. וְחָד אָמַר, שְׁכוּנוֹתוֹ כָּל שְׂאִינָה
 5 בּוֹשָׁה כשקוראים לה אמא. שואלת הגמרא: מָאִי בִּינְיָהוּ - מהו
 6 ההבדל בין רבי יורא לרבי שמואל בר רב יצחק. משיבה הגמרא:
 7 אִיבָא בִּינְיָהוּ - יש הבדל ביניהם, באופן שהיא בּוֹשָׁה כשקוראים לה
 8 אמא, וְאִינָה מְקַפְּדָת, שבזמן הסמוך לזקנה אף שאינה מקפידה על
 9 מי שקורא לה זקנה, עדיין מתביישת היא בכך משום שאינה רגילה
 10 למצבה זה. ובאותו הזמן, לדעה שאינה מקפדת דינה כזקנה, ולדעה
 11 שאינה בושה אינה כזקנה אלא ככל הנשים.
 12 שנינו במשנה, שכשעברו על הזקנה שלש עונות שלא ראתה, הרי
 13 היא מסולקת דמים. הגמרא מבררת מהו שיעור זה. שואלת הגמרא:
 14 וְכַמָּה הִיא עֲזוּנָה. משיבה הגמרא: אָמַר רִישׁ לְקִישׁ מְשׁוּם רַבִּי יְהוּדָה
 15 נְשִׂאָה, עֲזוּנָה בִּינְיָוִית, כלומר עונה של רוב הנשים, והיא שלשים
 16 יום. וְרַבָּא אָמַר בְּשֵׁם רַב הַסְּדָא, עֲזוּנָה הִיא עֶשְׂרִים יוֹם. מבארת
 17 הגמרא: וְלֹא פְּלִיגֵי - ולא נחלקו רבי יהודה נשיאה ורב חסדא, אלא
 18 מִר - רבי יהודה נשיאה קָחֵשִׁיב - חישב ומנה גם את יְמֵי הַטּוֹמְאָה
 19 שהם עשרה ימים וגם את יְמֵי הַמְּהָרָה שהם עשרים יום, ולכן אמר
 20 שעונה היא שלשים יום, וְיָמֵר - רב חסדא לֹא חֵשִׁיב יְמֵי טוֹמְאָה,
 21 ולכן אמר שעונה היא עשרים יום, ולדברי כולם מראייה ועד ראייה
 22 יש שלשים יום. וזקנה שלא ראתה שלש עונות של שלשים יום היא
 23 מסולקת דמים.
 24 הגמרא מביאה ברייתא בענין זקנה: תַּנְיָא רַבְּנָן בברייתא, וְזַקְנָה שֶׁעָבְרוּ
 25 עָלֶיהָ שֶׁלֹּשׁ עֲזוּנוֹת סוּמָךְ לזקנותה שלא ראתה בהם דם, וְאִן רָאִיתָ
 26 דָּם, דִּיהָ שְׁעָתָה, שכיון שלא ראתה שלש עונות היא מסולקת דמים.
 27 וְאִם עוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ שֶׁלֹּשׁ עֲזוּנוֹת וְרָאִיתָ, עדיין אני אומר שדיה
 28 שְׁעָתָה. וְאִם עוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ שֶׁלֹּשׁ עֲזוּנוֹת וְרָאִיתָ, הָרִי הִיא כְּכָל
 29 הַנְּשִׂימַם שאינן מסולקות דמים, וּמְטַמְאָה לִמְפַרְעָה מַעַת לַעַת
 30 וּמְפַקְדָה לְפַקְדָה. מוסיפה הגמרא שרייתא, וְלֹא (מִיבְעִיא) רַק באופן
 31 שְׂבוּנָה ראיונית, כלומר שראתה שלש ראיות אלו במרחק שוה של
 32 תשעים או של תשעים ואחד יום זה מזה, אֲלֵא אִפְּשִׁי או פְּחִתָה,
 33 דהיינו כגון שראתה ראייה ראשונה אחרי תשעים ושלשה יום, ושניה
 34 אחרי תשעים ושנים, ושלשית אחרי תשעים ואחד, (וְאִפְּשִׁי לוֹ)
 35 וְהוֹתִירָה - או שהותירה, דהיינו כגון שראתה ראייה ראשונה אחרי
 36 תשעים ואחד יום, ושניה אחרי תשעים ושנים, ושלשית אחרי
 37 תשעים ושלשה, מכל מקום הרי היא ככל הנשים שאינן מסולקות
 38 דמים, ואם ראתה דם מטמאה מעת לעת.
 39 מקשה הגמרא: מלשון הברייתא שאמרו 'אפילו פחתה והותירה'
 40 משמע שֶׁאִפְּשִׁי או פְּחִתָה מטמאה מעת לעת, וְלֹא מְבַעֲיָא בְּיוֹנָה
 41 - ואין צריך לומר שאם כוונה ראיונית וראתה אותם במרחק שוה
 42 מטמאה מעת לעת, וקשה, שהרי אֲרִדְרָה, כִּי - (כאשר) בְּיוֹנָה
 43 ראיונית וראתה אותם במרחק שוה של תשעים יום זה מזה, קִבְּעָה
 44 לָהּ וְסָתָה לראות אחת לתשעים יום, וְאִם רָאִיתָ שוב בהפלגה של
 45 תשעים יום דִּיהָ שְׁעָתָה, שהרי שנינו (ב.). אשה שיש לה וסת קבוע
 46 דיה שעתה, ואין חוששים שמא קודם לכן כבר יצא הדם לבית
 47 החיצון, שודאי הדם בא בזמנו הקבוע, וכיצד מבואר בברייתא
 48 שֶׁמְטַמְאָה מעת לעת. וְכִי תִּמָּא - ואם תאמר שמשנתנו היא כשיטת
 49 רבי דוסא (לעיל ד:), וברייתא זו כַּרְבָּנָן הִיא דְּפְּלִיגֵי עָלֶיהָ רַבִּי דוּסָא
 50 - החולקים על רבי דוסא, דְּאָמְרִי ואומרים שֶׁאִשָּׁה שִׁישׁ לָהּ וְסָת
 51 מְטַמְאָה מַעַת לַעַת, ולכן אף אם כיוונה ראיונית מטמאה מעת
 52 לעת, עדיין קשה דְּאִיבָא מְבַעֲיָ לִיהָ - היה לה לברייתא לשנות
 53 להיפך, וְלִימָא - ולומר כך, וְלֹא רַק באופן שְׂפִיחָתָה וְהוֹתִירָה
 54 מטמאה מעת לעת, אֲלֵא אִפְּשִׁי בְּיוֹנָה ראיונית וקבעה וסת, מכל
 55 מקום מטמאה מעת לעת, שדין זה הוא חידוש גדול יותר שאף
 56 שקבעה וסת מטמאה מעת לעת כרבנן החולקים על רבי דוסא.
 57 מתרצת הגמרא: תַּנְיָא - אכן יש לשנות את הברייתא להיפך, ולגרוס
 58 'לֹא שְׂפִיחָתָה וְהוֹתִירָה, אֲלֵא אִפְּשִׁי בְּיוֹנָה', כלומר, לא רק באופן

המשך ביאור למס' נדה ליום רביעי עמ' ב

10 דמים ששנינו במשנתינו. ואם לאחר מכן עָבְרוּ עָלֶיךָ שְׁלֹשׁ עֹנֹת
11 שלא ראתה בהם, וְאִזּוּ רְאִיתָהּ, דִּיָּהּ שְׁעָתָהּ, שִׁמְכִיִן שֵׁלָא רֵאתָה
12 שלש עונות היא בחזקת מסולקת דמים.
13 הגמרא דנה באופנים השנויים בברייתא: אָמַר מֶר – הוּבָא לְעִיל
14 בברייתא, תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה שלש ראיות
15 והוחזקה לראות דם, ואחר כך עָבְרוּ עָלֶיךָ שְׁלֹשׁ עֹנֹת שֵׁלָא רֵאתָה
16 בהם, ושוב חזרה וראתה, דִּיָּהּ שְׁעָתָהּ, ואם עברו עליה עוד שלש
17 עונות שלא ראתה בהם ואז חזרה וראתה, עדיין אני אומר שדיה
18 שעתה.

1 עֹנֹת שֵׁלָא רֵאתָה בָהֶם פֶּעַם שְׁנִיָּהּ, וְאִזּוּ רְאִיתָהּ, עֲדִיין אֲנִי אֹמֵר
2 שְׁדִיָּהּ שְׁעָתָהּ. וְאִם עוֹד עָבְרוּ עָלֶיךָ שְׁלֹשׁ עֹנֹת שֵׁלָא רֵאתָה בָהֶם
3 פֶּעַם שְׁלִישִׁית, וְשׁוּב רְאִיתָהּ, הֲרִי הִיא כְּכֹל הַנְּשִׂים שֵׁאִינן מְסוּלְקוֹת
4 דמים, לפי שהתברר עכשיו, שהפסקות אלו לא היו משום שהיא
5 מסולקת דמים, אלא ששינתה זמן וסתה והיא רגילה לראות כל
6 תשעים יום, וּמְטַמְּאָה לְמַפְרַע מַעַת לְעַת וּמְפַקְדָה לְפַקְדָה.
7 וּבְשֵׁהֲגִיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת, כְּלוּמַר שֶׁהִגִיעָה לִימֵי הַנְּעוּרִים וְהִיא רֵאוּיָה
8 לְרֵאוֹת דָּם, פֶּעַם רְאִישׁוֹנָה שֵׁרֵאתָה דָּם, דִּיָּהּ שְׁעָתָהּ, וּפֶעַם שְׁנִיָּהּ
9 מְטַמְּאָה לְמַפְרַע מַעַת לְעַת וּמְפַקְדָה לְפַקְדָה, שׁוּז הִיא בְּתוֹלֵת